

HIRDETÉMÉNYEK.

Állami pénzek és a királyi kassza
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Állami levelek csak ismert felekről
folytatnak st.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP

A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Helyben: 5 krt.

Helyben: házhoz hozva vagy a postán küldve:	
Egész évre	30 ft —
Félévre	16 ft —
Negyedévre	8 ft —
Egy hónapra	3 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsoros betűszerkezettel 5 krt.
Helyegjék minden hirdetésért külön 30 krt.
Nyitólár 4 hasábsoros betűszerkezettel 20 krt.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Kedd, decz. 2.

236. szám

— Deczember 2.

II.

(T.) Jönni fognak még ezekután az ágostaiak, aztán az óhitűek, nem egyesültek és zsidók. Elvárjuk a mérsékelt ellenzéknek a sajtó tengerén tündető admirál hajójától, hogy e feltűzehető szereket még mind a kazán alá fogja rakni, s aztán követelni fogja szavának egész súlyával, hogy a főrendiház reformját célzó törvényjavaslat, minden felekezett és minden osztályt kielégítőleg legyen szerkesztve.

Ez egyébiránt még mind semmi! hanem a miben a mérsékelt ellenzék sajtója, az ő ellenzéki művészetének legbámulandóbb jelét adta, az abból állt, hogy a főrendiházba való tagságra, a megyei választások mellett agítálni (csak hogy a kormány javaslata ellen izgasson) a mely testületnek eltörölt és a választásoknak a kinevezés által való megsemmisítését a mérsékelt ellenzék az ő feladatának legelső pontjai közé sorozta. Hogy lehessen most már a „P. Napló” hasábjain fejesvalás nélkül olvasni azt az ellenkezési viselkedést, hogy az eltörölt megyéknek a felsőházba választási jogot követel. Mert hogy a maga érte me ennek is meg van, azt mi tudjuk, de hogy lehessen valaha valaki, ki a legözöbbs érdekelt ily művészi édes labdacokba bujassa, — az bámulatos. Mert hiszen ha tudva nem volna, hogy a megyék csak is addig élnek, a míg Tisza van a kormányon, akkor hagyján, ámde, hogy a mérsékelt ellenzék arra a gondolatra jött, hogy az általa kipányvázott megyéket az ő nem önjük ellen lovalja: hát az ily politikai bürzianereskedést nem lehet eléggé megbámulni. Ez aztán a szédelő művészetek igazán magas faja.

Na de menjünk tovább! Mert ugyan miért akarná az ellenzék, kinevezés helyett a tagoknak választását? Hát csak azért, hogy a választott tagok a kormánytól függetlenek legyenek. — A látogat legalább az, hogy ezért, de a valószínűség nem más, mint az ellenzéki viselkedés. Ki van mutatva a tapasztalásból, hogy a ki a kormánytól már semmit se várhat, az mindig függetlenebb, mint a ki várhat, miután pedig az életfogytiglan kinevezett tagnak várni valója már nincs, a választott tagnak pedig van: ergo a kinevezett tag, mint a legfőbb törvényszéki bíró is, sokkal függetlenebb azon megyei küldöttnél, mely a kormány kegyeire aspirálhat. Na de mondjuk, hogy ez az egész indítvány ellenzéki viselkedés és nem egyéb.

A felsőházi tagságnak, a mint azt egy cikkünkben már kifejtettük, nem is az a főalapja, hogy a tag független, hanem az, hogy a menüire lehet, a pártoskodáson felül álló, elfogulatlan, lelkiismeretes tapasztalt, tudományos, józan és higgadt gondolkodású becsületes ember legyen, ki az alsó ház határozatát megírni van hivatva. Ez pedig nem a függetlenségi feltétele. Azért hogy valaki független, elfogult is, bosszus is, tudatlan is, lelkiismeretlen is lehet, míg ellenben akit egy alkotmányos kormány az ily állás betöltésére méltónak tart, az nem lehet baszontalan ember.

Egyébiránt ne önt méltó tasanak felakadni, hogy a felsőház tagja ilyen meg olyan független ember legyen, hanem ott, hogy a felsőház a nemzeti képviselőknek az ő higgadt megfontolásával csak is hasznára lehessen, ártani pedig ne árthasson. A felsőház jogainak körülírásában kell majd elővenni a bölcseséget és itt kell meghatározni meddig mehessen a nélkül, hogy zsarnoka lenne a parlamentnek. Hát itt kell majd az ész elővenni.

A főrendiházi reform tárgyalását a képviselőház bizottsága szombaton befejezte. Hogy azonban ez a házban még ez év foly-

tán tárgyalassék, arra már rövid az idő. De a karácsonyi szünetek után a kormány szándéka, hogy az azonnal elővessék. Ellenzéki lapok ama kóssa hírei, mintha a miniszterelnök a képviselőházi bizottságon kívül más tényezőkkel is tárgyalásokat folytatott volna ez ügyben s valami compromissumba becsúszott volna Sennyey báróval és Schlanch szathmári püspökkel, teljesen alaptalanok.

— Uj képviselő. Gromon Dezső, honvédelmi miniszterium államtitkár a tavaszi választókerületben orsz. képviselővé egyhangulag kiküldtatt.

A költségvetési vita.

— Országgyűlés. —

Budapest, deczember 1.

A költségvetési vita ma is megtartá nyugodt jellegét és a ház egész az ülés végéig figyelemmel hallgató a szónokokat. Először Szentkirályi Albert szólott, a ki azt indokolta, hogy miért fogadjon el pártot kívüli állást. A rokonszenves megjelenésű szónok higgadt előadást, a melyben kifejtte, hogy minden tekintetben a közjogi alapon áll, de ezen az alapon követeli az önálló vámerület és az önálló hadsereget, érdekel hallgató a ház, de beszédével, a melyet tizenkét év előtt alkalomszerűbb lett volna elmondani, senkit sem tudott meggyőzni. Más határozati javaslat hiányában a függetlenségi és 48-as párt határozati javaslatát fogadja el, melynek indoklását ugyan nem helyesli, de ezáltal ugyanaz: a költségvetés meg nem szavazása egy olyan kormány, mely szerinte nem hajlja végre ezen fontos alaptörvényünket.

Szentkirályi Albert után egy másik pártkülső képviselő, gróf Zichy Jenő szólott, ki a költségvetést megsavazza nemcsak azért, mert a közjogi alapon áll, hanem azért is, mert bizalommal viseltetik a jelen kormány iránt. Ennek programjától csak egy pontban tér el: az önálló vámerület kérdésében, amelyet iparunk érdekében föltétlenül szükségesnek tart. Erre vonatkozó érveit ügyesen csoportosította, anélkül azonban, hogy azon tételét, miszerint az önálló vámerületre föltétlenül szüksége van iparunknak, s hogy a külön vámerületből nem lesz hátránya mezőgazdaságunknak, be is tudta volna bizonyítani.

Hóitsy Pál a budget összeállításait, az alapokat, a melyeken az előirányzat fölépített, irrealisnak tartja, különösen a vasutak előirányzatát. Ezután Bekicsessel polemizál, állításai ellenében hangsúlyozva, hogy a társadalom teljesíti kötelességeit s a kormány az, mely annak kezdeményezéseit megtartja. Az Ugron által benyújtott határozati javaslatot fogadja el.

Horánszky Nándor a budgetet ugyanazon szempontokból bírálja, mint Hóitsy, az előirányzatot vérmesnek tarva. Kifogásolja, hogy a beruházások között szerepelnek olyan kiadások is, a melyek soha sem fognak kamatozni. A pénzügyi helyzet javulását elismeri, de ezt nem a jó pénzügyi politika eredményének tartja, hanem ellenkezőleg, a kormány erőszakos pénzügyi adminisztrációjának tulajdonítja, a mely tovább nem folytatható. Ezután Bekicsessel polemizál és végül kijelenti, hogy a költségvetésnek a részletes tárgyalás alapjául való elfogadását nem ellenzi ugyan, de bizalmatlanságát a költségvetési törvény tárgyalásánál ki fogja fejezni.

Ezután gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter szólott nagy hatással, kiterjeszkedve a költségvetési vita mindkét napjára s a szabadelvű párt élénk helyeslése között egyenként cáfolva a költségvetést megtámadó képviselők érvelését. Különös helyesléssel kísérte a szabadelvű párt a pénzügyminiszter beszédét, a midőn szemben Szentkirályival kimutatta, hogy nem fizetünk uszora kamatokat, mert a papírjárdék után a mai ár mellett 5 és fél százalékot fizet az állam, az aranyjárdék után egy csekély töredékkel kevesebbet, mint 5 százalékot, s midőn Horánszkyval szemben arra mutatott, hogy az eredmények teljesen igazolják azt a pénzügyi politikát, a melyet ő elítélt. A pénzügyminiszter reflectált minden egyes szónok, minden a költségvetést illető megjegyzésére, kitérítve, hogy azok vagy helytelen felfogásnak, vagy pedig a számok helytelen csoportosításán alapulnak. A miniszter beszéde befejezését, melyben a jövőben követendő pénzügyi politikát vázolta, a szabadelvű párt élénk helyesléssel és éljenzess kísérte.

Végül b. Andreánszky Gábor szólott nem kelte nagyobb figyelmet s benyújtá azon határozati javaslatot, hogy azon állampapírok, a melyeknek kamatmentessége biztosított, adóztatassanak meg. A költségvetést nem fogadta el.

„Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Régi magyar — új magyar.

— Egy kis etimologia —

Nagy Ferencz ur egy érdekes debreczeni a p t á r gyűjteményvel bir a mely az 1808—36 évi folyamokat tartalmazza. Az ő szíveségéből közöljük a lenti tárczát a „Debreczeni magyar kalendárium“ 1833-ik évfolyamából. Az érdekes satyra élénken világítja meg azt a harezot, mely a nyelvfejlődés korában a neologok és orthologok között kifejlődött.

Egy mai nyelvbeli újításokat követő Magyarok a régi szokott magyarság mellett megmaradó barátságjal való együtt beszélgetése.

Ujjító Mag ar Való é vagy csak tünet? — nem — nem tünet, nem képzeménym csaljátéka, teinen személyed létezik előttem kedvezeim legkedvesbiko! Údy nekéd, ezerszeres üdv a' hony' kebelében! — Jer, hadd ajkaidra tűznöm a' vissz-lát' hæv esókjait! (összevetsókölödnak) — Hálá az égnek, hogy anyyi évekí esengásim valahára megvalósodtak, hogy meghalगतततत nyertek mindenkorí fohászim! — Ah, miró hevíllettel ömledezett szüim mindenkor feléd, mely gyönyör érzettel töl az e' jelen pilanában!

Régi Magyar En is örömmel lát-lak annyí sok esztendők lefolyta után, szeretett Barátom és ott kinn, a tudományok hazájában, hol tsak egy pertnyai idóm sem volt, melyet hasznos foglalatosságok közt ne töltöttem volna; oh mely sokszor óhajtottam ott létedet, hogy a valódi tudomá-

nyokból, s a' külföld Tudósaival való társalkodásból merített gyönyörűségeket együtt érezhettük volna!

Ujj M. Nem késtem hogy számtalan gyönyöröket éldellér a' kül Országokon; ki azonokat nem járdaltta, az előtt képtelenek a' tudakok édjei! — De — a' kül ország' légje, vagy az évek száma okozza-e' nagy változást, melyet egész lényedem elterülni eszmélek? — Bus komolyság néz ki arczodból, s szeméid egészen máskép sugárnak vonult szemöldöjeid alól!

Régi M. Meglehet, hogy azt az utazások' viszontagságai, s talán az életidő hanyatlása is okozzák. Hanem te rajtad barátom azt veszem észre, hogy ábrázatodban ugyan nem annyira, de nyelvedre nézve egészen megváltoztál. Olyan embernek, a' ki mostani nyelv-tanítókat, s' újabb írásaitokat nem esmeri, mondhatom, tsakugyan mesterség volna megérteni.

Ujj M. Piriik, há a' Tudásaink' esügetlen szorgalmúának! tudományunk' körében is valahára a jobb izlet koránja! — de e' még csak korányi pir! *) szebb derüt nyilaszt a remény a jövő felől. Nagy szaporral számulaak naponkénti nyelv-művészeink kilnek szerény iparjok után megapittatván a' való, tán egyszer csak mi is elérjük a tökélyt.

Régi M. Mentzen Isten az olyan tökéletességtől én attól félek, hogy nyelv-művészeitek úgy kifermálják edes ősi nyelvünket, hogy végre régi formájára sem esmerünk.

Ujj M. Ah, s hát te is ellenje vagy e' szent iparnak? te kit jobb érzettel vélek bírní? — Figyelj kérlek a miveltebb kül Nemzetekre: — mi lent ponton álla hat

vagy hét évtizedekkel előbb a tudományi alkát Teut' fíjai között, — minön még korábban a' Franczoknál? — s' mondsza, nem ezen év-szak óta emelkedt e' az a jelen tökélyre? nem a' jobb izletű írások okolták e' szép virágzatot? s' vallyon nem szent kötet** é nekünk öket utánozni? nekünk, kik az e' dicső példányoktól mind eddig ily messze távban maradtunk?

Régi M. Azon nemzetektől tanulni, kiknél a tudományok oly szépen virágoznak azoknak tudósait venné mustárnál, s azokat követni igyekezni, igaz hogy szent kötelességünk, s' azt elöink is eszelekedték: de új nyelvet formálni —

Ujj M. Menj nekem ama' mindenkorí ellenzettel! s szüim meg ragadni az óhoz, az avulttához! — A' vészes borúk miatt Elődünk nem lépdelhetnek elé a' tudakok térére; nekünk utóinknak maradt az a' dics, kiptani a' hiányt, melyet ők feledének; s' tenni nem valának eléggé merészek. Nekünk maradt a' dics, esint adni a' nyelvnek, előhadra a' jelen kor' szemlével. Ezt pedig szótformától nélkül tenni nem lehet, mert tegy őszinte vallatot, nem vagy e' a' hiány e' nézetből nyelvünkben.

Régi M. Ha igazán meg kell vallanom, édes barátom, éppen nem látom, hogy azonsok új szók özönre, melyekkel a' mai író-sok tele vagnak, oly felette nagy szükség volna; mert ha talánuk is itt ott az idegen nyelvekben olyan szóra, mely nyelvünkön egy annak megfelelő szóval kithetetlen; nantsenek-e' a' mieinknek olyan tulajdonai, meliket más Nemzeteknek kifejezni lehetetlen? Azomba, környülrásokkal az olyanokat is igen tsak kimagyarázhatjuk; s' kivált hogy eredeti munkákat, hs hogy az idegen

nyelvekhez szorosan nem ragaszkodunk, értelmes magyarsággal írni lehet, annak régibb íróink elegendő bizonyosságai. Egyébaránt én az új szók' származtatásának ellene nem vagyok, ha az elkerülhetetlenül szükséges, s' gyökeres etymológiával meggyébe; hanem azon most különösen módibann lévő írásmódot kárhoztatom, melynél fogva újabb írók Napkeleti eredü nyelvüket, az Európai származásu nyelvek' kaptájára ütök, a' szerént a' mint egyiknek vagy másiknak ebbenn vagy amabann van több kedve vagy gyakorlatossága. Emél fogva, tsaknem minden új magyarsággal írt könyvekben hemzsegek a' sok Latiniz- Germaniz- Galliciz- vagy tudja Isten; mtsoda más Izmusok; vagy, egy szóval kimondva, tsupa merő barbarismusok; — a' honnan nem tsuda, ha azok, a' majmolt nyelvekben járatlan Magyar előtt mind érthetetlenek, s' örökre is azok fognak maradni.

Ujj M. Ah, de e' vélemény szerént soha sem hal-dunk elő. Nem külsönzött e' a' Latán nyelv is hajdan a' Hellenektől? — azomba azt tsak nem fogod meg nem esmereni, hogy az iratbeli Sztínek különbözőnie kellett az al-nép' csinatlan beszéd nemétől.

Régi M. Igaz, hogy a' deák nyelv sokat külsönzött a' Görögöktől, de az egészen más; mert a' mint a' Tudók állítják, a' Deák nyelvnek a' Görög volt szülő anyja, legalább ha anyja nem is, de testvér nyelvek voltak; a' mi A'siai törösökös nyelvünknek pedig semmi atyafisága sints az Európai eredetü nyelvekkel — Hogy pedig az iratbeli nyelvnek, a' beszédben közönségesen szokásbann lévő nyelvektől különbözőnek kellene lenni, annak szükséges voltát által nem láthatom; söt tökéletességét tartom abann a' nyelvnek, ha írásbann színt olyan

*) Korány, mely szép szót, Kazinezy szerént, Wándzának kell köszönni, anyi mint hajnal; — korányi pir tehát anyi mint hajnali pírasság.

**) Köt — a gyökér — innen származik: köni, kötel, — honnan ismét: köteles, kötelesség.

Válasz a válasza.

— T. Berger Herik urnak Debreczenben. —

Mindenekelőtt köszönetet mondok t. uraságodnak azon szívességért, hogy levelemre válaszul méltóztatott, ha bár a válaszból azt értem ki, hogy azon eszmének, melyet már hosszabb idő óta hordok agyamban, nyílt levelém csak is halvány tolmácsolása lehetett. Eszméimkel máskülönbösen is úgy vagyunk, hogy mert minket lelkesít, tehát azt hisszük, hogy ha bár nem oly mérvben, de másokra is lelkesítőleg foghatni, pláne hogy megértjük magunkat bővebb magyarázat nélkül is, hogy abból amit kimondunk ki lehet kombinálni azt is, amit ki nem mondunk; mintha bizony az emberek nagyon igyekezzenek azon, hogy tőlben maradt gondolatainkat, mint valami szellemek, találgassák és azzal amuziروززák magukat.

T. uraságod becses válasza, tehát arról győző meg, hogy többet gondoltam mint írtam s hogy elmondandó eszméimnek nagy része a tőlben maradt. Hiszen az arató oláhokról és tótokról én is tudok, nemcsak, sőt arató magyarokról is, kik más vidékekre mennek aratni; tudom, hogy a gyárak tömegesebben foglalkoztatnak más vidéki munkásokat. Sőt azt is tudom, hogy a fővárosban ezekre azt a tót napszámok száma, hogy e napszámok más vidékekre is elutolonganak sat. Ezért tehát nem kellett volna nyílt levelet írnom, sem azért, hogy ime az erdélyi oláh falukban már ügynökök is vannak kik a munkásokat számba veszik. T. Uraságodnak ezen sorából látható, hogy mennyire homályosan fejezhettem ki magamat, s hogy mily semmiről sem írtam akkor, mikor agyamat egy nagy eszme zaklatja, eszme, mely Magyarországon a munkás és munka hiányt megszüntetni lenne hivatva. Sem ez aratómunkás hiányát sem a gyári munkás hiányát, hanem az általános hiányt, mely alföldünkön tavasztól késő őszig oly igen nagyon érezhető.

Es vajjon mit használ ezen általános munkás hiánynak az, ha nagy uraink, vagy nagy birtokosaink egyes telepítéseket tesznek? Hogy a Károlyi grófok Nagy-Károly vidékén vürtembergi svábokat telepítettek, ennek lehetett haszna az egyes uradalmakra nézve, lehetett haszna nemzetgazdasági szempontból, de bizony ezen munkás szaporulatot senki más meg nem érezhette, sőt 1848. után maguk a Károlyiak sem érezték többé, mert minden egyes svábból önálló telkes gazda lett, ki most dolgozik maga magának, sőt még ő is igényli az idegen munkás kezét. Azon kifejezés alatt tehát, hogy gyéren lakta s nagy területet kepező magyar alföldünkön a munkákéig égető hiánya pótoltsák, a munka nélküli vidékek munkásai pedig munkával ellátassanak, nem egyes telepítéseket értek. Csináljanak a mi nagyuraink és nagy birtokosaink ami nekik tetszik, ők sem táncsunkra, sem pedig segélyünkre nem szorultak, hogy vane nekik munkások avagy nincs

érhető, mint köz beszédben. Nem azt értem mindazáltal, mintha a bírdolatlan köznép nyelvén úgy kellene írunk, a mint valami gondolat hírtelenében a szánkra jön; hanem hogy illendő, s megvilágított kitételekkel fejezzük ki gondolatainkat; a mit megtehetünk a nélkül is, ha az idegen nyelveket szóról szóra nem majmoljuk, vagy új szók faragására nem vetemedünk, s azokat irasunkban minden harmadik szó után bele nem elegyítjük. Mire való ez a Quodlibet ott, a hol közönségesen érthető szavakkal érteitünk; mire való a szónak elnevezhetetlen tszonkításai, vagy oszvehuzásai, mint p. o. az árnyék helyett árny, levegő ég helyett lég, s számtalan más e félek? Megengedj edes Barátom, ha magyarul kimondom, hogy mind ezeket elvette nevetségesséknél talalom.

Ujj. M. Szörnyellem töled illyeket érteni! ily piront nem másolt, csak ollytól vérték, ki élezzatunk' igazát csak azért ósarlja mivel a jobb izlet' ékjéit felfogni képtelen; töled pedig annál nagyobb iszammal hallom, mivel, mint tapasztalám, ezen Sztül-mód nállok is pártfogoltatik; a midőn közzötetek is találkoznak már, kik az ékesb Sztül' gyönyörjeit érezve, jobb izletű Iróinkat szerencsésen utánozzák; — közzötetek, kik mind eddig az ó mellett harszolva, átalakodott ellenj-i valótok a' díszesb újjtmányoknak.

Régi M. Nagyon hibázol Barátom, ha ebből az egész felől ítélsz; mert ha találkózik is közzötünk elvéve egy vagy kettő, a ki az illyen újításoknak pártját fogja, annyit merek mondani, hogy azt a nagyobb rész helybe nem helyje. Azonban azt is illő megjegyezned, hogy ezen módí nyelv' vaktába való követésére leginkább egy két póetáskodó Ifju szédítették, a' kiknek külön

fejük azért nefájjon egy pillanatil se: ha nem igenis, itt van a közép és kis birtokos osztály, itt van a hasznobérlők s más egyéb gazdálkodók, ezek érezik a munkás hiányt, ezek a nemzet és ország produktív erői, kik a földbirtok 10—15 procentnyi jövedelmzetésére vannak utalva, míg a nagy-birtok öttel is megelégszik, és akár van elegendő munkaereje, akár nincs, nagy helyről még csak összekérül annyi, hogy tulajdonosa megélhet.

Arra tehát, hogy egy országos munkást és munkát adó központ alakuljon, nem a Károlyiaknak, Zichyeknek és Degenfeldeknek van szükségük, hanem szüksege van a gentrynek és kisbirtokos osztálynak mely a magyar gazda közönség zömét képviseli, s melyen a csak aratásra leránduló tótok avagy oláhok, vajmi keveset segítenek.

Holnap például husz avagy 40 napszámra lenne szükségem. Hova menjek? Magának dolgozik minden ember. Hol kapom itt elő az alföldön ténfőrgő tótot avagy oláhot? De ha munkát adó központ van, hol a munkások jelentkeznek és a központ által felkutatattanak; ha ügynököknek vannak a hova biztosan fordulhatok s ahol a napszám meg van határozva: vajjon nem áldás az a gazdára nézve?

Szerintem olyan lenne az az országos központ, (melynek székhelyeül valamelyik nagyobb alföldi város jelöltetnék ki) mint egy országos bank, mely az igénylő vidékeket dotálná.

Melyik gazda ne érezte volna már a napszámok zsarnokságát és zsarolását, mikor kevés a munkás kéz? De még csak lehetne kapni!... Szóval, egy teljesen rendezett és szervezett, munkást és munkát adó központnak ki nem érezte már hiányát? Már pedig a minék hiányát érezzük, magából az észzerű logikából foly, hogy ott pótolni kell.

Az egész nehézség csak abból áll, hogy lehetne egy ily központot megalkotni? Hogy lehetne annak a központnak hatáskörét úgy szervezni, hogy az óhajátoknak és igényeknek megfelelő legyen?

Hogy valami bizonytalanság előleges áldozatot hozzon, azt senkitől se lehet követelni. Legyen bár a vállalkozás vagy társulás meg oly hazafias indok, mihelyt arról van szó, hogy áldozni kell, hidegen hagyja az embereket. A haszonnak bizonyossága, vagy legalább is nagy valószínűsége birhat ama varázsszal, hogy az ily társulást létre hozza. Miután pedig ezen ügynél semmiféle biztos alapot nem mutathatunk, arra, hogy társulatot hozunk létre, nem is gondolhatunk. Ha azonban kikutatható és kimutatható leend, hogy az alap igen is meg van, hát hogy akkor emberre is fogunk találni, annál sünes bizonyosabb.

En tehát nem akartam és nem is akarok egyebet, mint ezt a dolgot megvitatni. Megvitatni és kiokoskodni a lehetőséget, hogy a munkást és munkát igénylő vidékeket megismerjük. Hogy pontos kimutatást

ben is minden szabad; az Ifjuság pedig, a' mint tudhatod, hajlandó minden módinak követésére. — En részemről azt tartom, hogy az illyes különösöb többnyire nem egyébből származik, mint némely embernek abból a' hűjbaváló maga hányattásából, hogy a' főzónsés Magyar embereknél tudásabbnak, vagy pallérozottabbnak láttasson. Ez az epidémia pedig mostanában sokkal járványabb, s mivel rá sokan van hajlandóságok, fájdalom! sokkal ragadósabb, mint a' millyenek az ugynevezett Cholera nyavaját tapasztaltam. — Egyébaránt ne hidd barbot, hogy mi, kik veletek nem tartunk, mind oly tudatlanok volnánk, hogy esmernék, mibenn áll az ékes beszéd, vagy irásbeli mód. Sőt ha azt helyesen találnánk, azonn a' nyelvén is tudának mi irni 's beszélni szintugy mint ti, a' mint azt által láthatod a' következő versekből, melyeket egy nem esmért igaz Magyar Hazánkja, a' mi nyelvrontónk érant való bosszankodásból egy illyenre, vadonnat új magyar nyelvem készítet. Azon emittett versek így vagnak: *)

Vers-pritty! pir-leplét 's róza virány ezimét
Firkának fő illó é-t-helyé téré,
Földi hogy pismon sejtéte, vágy-gyulva
Kérelgém, adni nézom szál-irgúva.
Am de hogy bejje fizetit égyeltem,
Dicsős houni szók, conkotok' szörnyeltem,
Itt nál-hegyekek, ott far-legyencetek
Lón rágosolva, amot hújítva beletek. —
Gyilk Irász, undok bennüt, snifót,
Minden kortsoltod, haj! bélzavortól,
Düh dálna hógýód, ha tót sógot jegyzó
Neozónnyed egy cikljét a' zib-zab főzó
Le ha soprintú; még is te merrenes lét
Szóink' nyuzni, melyért szám rozinkkal tól.

*) Mivel az itt következő Versek sok kezekem keresztül ment másolatok után vagnak leírva, megengedjen a' Tit. Szerző, ha benne némely hibák találkoznak.

nyeljük ahol a munkás kell és ahol a munkák kell. A napszám különbségéről a felföldön és az alföldön; az ember anyagihiányáról és feleslegéről.

Ha e statisztikai adatok minden egyes vidékről, ugyszólván: minden egyes helységről, pontosan és kimerítően kezeinknél vannak, csak is, de csakis akkor lehet a tárgyhoz alaposan hozzászólni, és csak is akkor lehet kimondani a határozott „igen"-t avagy „nem"-t. Miután pedig ez adatok nincsenek egyikünknek sem birtokában, nem mondhatjuk, el, hogy ez eszme kivihető, avagy kivihetetlen.

Az ügyről részletesen gondolkozván, azt is megdoltam, vajjon ezen statisztikai adatok birtokába jutni, mint lehetne, ámdé a t. olvasó figyelmét továbbra is igénybe venni nem akarván, a részletek elmondását személyes találkozásunk alkalmára tartom fenn.

Kiváló tisztelettel maradván Csomaközön 1884. november 30.

Tövölgyi Titusz.

Csokonai ünnepély.

— A főiskola köréből —

Az ifjuság kegyelete a tegnap napot Debreczen nagy költője emlékének szentelte. A hatvanas és hetvenes évek szokása szerint tulajdonképen november 17-én kellett volna ezt az ünnepélyt megülni, mint a mely napra esik Csokonai Vitéz Mihály születése. De hát a magyar irodalmi önképző társulat tudja miért, két héttel kalibb esett biz az, mintha csak a julianumi kalendariummal is rosszabb szerint számítanánk az idő haladását. No de így is csak Csokonai ünnepély volt ez és pedig — mint a jelenlevők beszéltek olyan pompáson sikerült, hogy az utóbbi esztendő alatt rendezett főiskolai ünnepélyeket mind felülmul.

Egyformán dicsérik a kántust, a zenekart, a szavalókat, valamint azt, a mit felolvastak, egyszóval minduna tényszerűket, melyek e ritka siker elérésére közreműködtek.

Mielőtt az ünnepély tulajdonképi lefolyásáról referálnék, megemitem, hogy az ünnepély színhelye most is az énekerem volt, s így most is ismétlődött az a kényelmetlen szorongás, mely itt még minden hasonló alkalommal előfordult s valóságos gözfürdőt idéz elő s minduntalan zavarja a hallgatóság figyelmét, de zavarja a közreműködőket is. Többször kifejezés lett adva, a hirlapokban is, hogy a magyar irod. önképző társulat, mint a nagy közönség abbéli óhajátának, vajha megengednének azok által, kiknek hatás köréhez tartozik, e nagy és fényes, intelligens közönség által látogatott ünnepélynek a nagy gyűlésteremben tarthatása.

Az énekerem a hagyományos módon volt díszítve (pardon e kifejezésért, nem guny akar lenni). A bejáratnál szemben ott függött Csokonai Vitéz Mihály olajfestményü arcképe, melyet a főiskola egy volt növendéke, Eesedy nevű készített, keretét az a babér koszorú övezte, melyet néhány évvel ezelőtt a pesti ref. főiskola küldött; a kép alá a kántus vér vörös zászlója támaszkodott, mely közelebb N.-Váradon annyi dicsőség közt lobogott; a felolvasó asztalról pedig Csokonai miniatúr álló szobra tekintett a közönség felé.

Harpolui azt mit a' nagy Honn szentnek
Tart, tilos bámi Phoebuszi feltüntetnek;
Mert esombot görösült hős Ósím pergője
Fojt ma tiosokra nem esmerék en?
Más sem küld; — hidd hát babér füzéred
Hős szót esokolva tigrases hián köred; —
De ha így szerelgész, szó-gyilkos, metémi,
Elmént utállok, s kaudart berémi.

Ujj. M. Gúnyolat, merő gúnyolat! — ha! ha! ha! ha! — de ne hidd, hogy az illy silány gúny verseknek volna valami foganja; rém 's hasonjaimra nézve sikerteinek. Erősen át' vagnuk mi hatva igazaink' mely érzetétől, sem hogy az illyeseket figyel-műnkre méltatnánk, s magunkat elsiklani engednők. Tántor nélkül küzdünk mi hősi pályákon; melykőnk nyerezd diadalt, azt tsak a' jövő fogja igazolni!

Régi M. Am kövesd a' mit akarsz, én a' régi ügynek megnyerni nem akarlak, mert tudom hogy:

Vélekedésünkért egymást megvetni bolondság; — de azért barátod maradok fogytiglan, s reményem hogy jövendőben, ha azt, a' mit röviden érdekltem, jobban gondolóra veszed: igazságomat által fogod látni, s önként résznkre állasz. Egyébaránt én részemről abban az erős hitben vagnok és maradok, hogy a' ti új formába öltöztetett nyelvek soha le nem rontja a' régi századok által megörökösített tiszta magyarságot; — ha pedig az, a' mitől Isten örizen, megtörténne — akkor megszünnének több Magyarok lenni. — Most Isten veled, míg ismét láthatlak.

Ujj. M. Vidd üdvözetem' kedvenceid hez! Béke veled a' vissz-látig! — (egymást megtsókolják 's elválnak)

A teremben az a 4 gázláng csak fél-homályt csinált s a hátsó sorokból, a szemközti állóknak az a kis szobor úgy nézett ki, mintha ama megénekelt esküvőbőrös kulacs lett volna.

Az ünnepélyt a 9 tagból álló főiskolai zenekar kezdette meg Rossini Othellója szép nyitányával.

E zenekar csak nem régen alakult s rövid idő alatt valóban sokra vitte. E nehéz és hosszú műdarabnak precíz előadása, melyben annyi érdeme van a művezetőnek Mácsai Sándornak, erről győzött meg bennünket. Általában e derék műkedvelő társaság a maga száma (I. Szak. I. és II. szak. 5) nagy bravúrral töltötte be s mindannyi zorojatos tetszést aratott; a csárdásokat pedig ismételnie kellett, ekkor a hatást még jobban növelte az, hogy az énekkar is rákérte a: „Végig mentem a Darabos utcán" kedves dalt.

A megnyitó beszédet Géresi Kalmán felügyelő tenár tartotta; ebben az ifjuságot komoly munkára hívta fel meleg hangon.

Az alkalmi ódát Csécsi Imre 3. th. írta. A pályázatnál a bírálók sok dicsérettel halmozták el ezt a csakugyan emelkedett nyelvezetű, szép költői gondolatokkal gazdag művet s ennek ítették az egy körműzéi arany jutalmat.

Mutatványul közöljük belőle a két utolsó strófát:

Im... a felhő kárpit ronggygá szakad,
Reánk tekiat, ill ajakán mosoly,
Körülte glóriában száz világnak
Minden sugára meggyül, összefoly;
Ha szólnak hozzá, hogy lelkünk, szívünk
Még most is enyül epedő dalán:
Égy megfogalmazó áldást küld reánk
Félelve, mint a „riadó leány!"

— Elműlik é emléke valaha?

Születhetik egymást a vén századok
S térhetnek sirba: emlékezete
A nagy időkn túl fennen ragyog,
Nincs elmulása, bármit is beszél
Hideg hangon az agg sírok möhő,
Rá ajkunk jós beszéde visszazug:
Csokonai él, nem hal meg soha!

Ez ódát Kövendi Dönes szavaltta el gondos tanulmánytal és sok hatással.

A humoros prózai pályázaton, melyen minden évben hirdettetik szokott, Szabócska Mihály 3. th. lett a nyertes „Tárcza cikik-féle a szerelemről" című művével, mely telve van jóízű humorral, kacagatótós ötletekkel és szellemmel. A szerelemnek különböző meghatározásai, egyetmás a szerelemről, szerelemesekről, jó tanácsok a szerelemesek folytonos derült hangulatban tartották a hallgatóságot, s még azon körülmény is, hogy a műből több helyen, és a tekniájából is, mert hiszen részletek volt osztva, mint a predikáció, ki ritt a szerző typicus theologus volta, csak növelte a hatást, és nem volt szükség szerző ezen melegségére; „hogy ha valaki ezt a kis tárczácikket unalmasnak, üresnek találta, jusson eszébe, hogy hiszen a szerelem a tárczakát a legtöbbször agyis üressé teszi."

E művet Biber József esk. felügyelő olvasta fel, ki szintén sokat tett, hogy az még élvezetesebb legyen.

A komoly szavallatt Dávid Gyula volt megbízva, ki Vörösmarthy „Talvilági kéj" ez. költeményét adta elő nagy tetszéssel; Papolezy Zoltán 4. th. pedig Arany János „Jóka ördögét" szavaltta olyan pompás humorral, melyet rendkívül ügyes gesztussal és arczjátékkal kísért, hogy azok a piczi ajkak nem győztek eleget kacagni rajta s a hóféhér kezesekéig egész tüzzel tapsoltak hozzá elismerésből. Papolezynek még szavatni kellett s az előbbihez hasonló tetszés közt előadta Petőfi „Hold elégijá"-t.

Végül hagytam az énekkart, nem mintha az utolsó helyet érdemelne meg, a világról sem, de mert a hegyre is alulról kell menni. „A filányi echóhoz", „A reményhez." „A esküvőbőrös kulacsához" című dalokat, egy népdal egyveleget Mácsaitól s a „Téli éj"-t Möhringtől adta elő, olyan ügyességgel és hatással, mely méltó az ő jó hiraevéhez. Különösen ki kell emelnünk a „Téli éj" emléket, mely szerfelett sok tanulmányt igényel, de ha aztán sikerül, a hatás nem marad el. Ennél különösen a basszus vált ki, melynek feladata a legnehezebb, de egyszerűsége a legszebb is volt.

Az ünnepély 6 órakor ért véget.

S z i n h á z.

A „Czigány Panna" új népsziművel, mely tegnap került színe először igen röviden elbáhatunk. Az nem szindarab, hanem változatos mozgó életképeket mutogatnak benne s mint ilyen igen érdekes panoráma a vasárnapi közönség számára. A szereplők ügyesen mozogtak, jó hangon kurjorgattak, és elég ezífrán öltözöttek, a színpad berendezése pedig rávalót a kitünő rendező kezére. —

A „tót leány" után „Czigány Panna" következnek még: „Zsidó Sára", „Az oláh Jutka", „A sváb Böske", „A rácz Erzsé", „Bunyevác Misi" stb. —

Es ezt nevezik népsziműirodalomnak.

Napi hírek.

— **Tövölgyi Titusz** lapunk jeles munkatársa egy nagyszabású társadalmi regényt írt. Címe: „A bugris” s tárgyát a gentry köréből vette. Tövölgyit a politika már több mint egy évtized óta elvonta a szépirodalmi térről, melynek azelőtt egyik legszorgalmasabb és legtehetségesebb művelője volt. Örömmel látjuk, hogy újra visszatér a művészetekhez, megismerkedett tehetséggel s élettapasztalatokkal, gazdaságban. Lapunk szerkesztőjének alkalma volt Tövölgyi ez új regényét olvashatni, mely Tövölgyi régi fantasztikus műveinek regényeivel ellenkezőleg a valódi életet festi erőteljes vonásokkal, realistikusan, de azért mégis költői felfogással. A vidéki gentry rajza megkapó, sok helyütt megdöbbentő képekben tárul elénk. A regény a „Nemzet” tárczájában fog megjelenni.

— **Esküvő.** Szántársulatunk jeles színművésze **Abonyi Gyula** f. 6-án délután esküszik örök hűséget új. Klósz Györgyné kedves szép leányával. A kisasszony, kitől lapunk már néhány csinos elbeszélést is közölt.

— **Hangverseny és ismerkedési estély.** Azt hisszük kedves kötelezettség tesztünk olvasóink előtt, ha addig is, míg a helybeli dalárda rendező bizottsága a szathmári dalárda rendező bizottsága és hangverseny részleteit hivatalosan közölte, azt röviden, úgy a mint az tudomásunkra jött — ismertjük. A szathmári kedves dalárdisták két évvel ezelőtt a mi dalárdaik városukban olyan kitűnő szíveséggel fogadták, a minél, mint szavahihető elbeszélőtől tudjuk, igen ritkán szoktak a mai anyagi világba tállakozni, az egész Szathmár talpon volt, élükön a buzgó polgármesterrel, három nappal ott tartózkodásuk alatt egyik ünnepély követte a másikat, a kitüntető barátság és szíves vendégszeretet minden nemével lettek elhalmozva. Nem is dalárdatogatóknak, hanem a két magyar város polgárai találkozásának, a köztük már régóta fennálló jó viszony meg szorosabbra fűzésének tekintették a látogatást a lelkes szathmáriak. Most e látogatást viszonzandók jönnek a dalárk testületileg több szathmári előkelő hölgy és férfi vendég kíséretében. Megérkezésük e hó 6-án este 8 és 9 órai vonattal lesz. Hol dalárdaikat öket testületileg fogadják; — kivonul eléjük városunk polgármestere és hiszük, hogy a polgárság zöme is részt vesz az örömteljes vízontalálkozásban. Megérkezésük után legvalószínűbben a „Hungária” termeibe mennek, ott Magyarai testvérek zenéje s több dal elé nekülésével a közönség szabad és díj nélküli részvétele mellett mulatnak. — Másnap, vagyis vasnap délután 1 órakor a „Körön”-ben esetleg a „Bika” éttermében bankett, melyre a városi közönség tömeges megjelenésre fog felkérni. Ugyanazon napon este 7 órakor a Bika dísztermében a helybeli városi egyesület és felolvasó kör javára a szathmári és debreczeni dalárk által a katonai zenekar közreműködésével nagyhangverseny rendeztetik 1 fitt, belépti díj mellett. Ezt tánc kövöti. A rendező bizottságnak olyan állásu b-folyásos egyének ígérték meg támogatásukat, hogy a siker teljes volta mellett legkisebb sem lehet. A részletes program egyébiránt pár nap alatt közzé lesz tve.

— **A debreczeni ref. egyháztanács** december hó 3-dik napján d. u. 3 órakor iskolaszéki ülést tart. Tárnya: Jelentések az iskolák látogatásáról s folyó ügyek.

— **A jogász bála**, mely január 10-én leendő nagyban folynak az előkészületek, úgy hogy bizton lehet reményleni, ez lesz a jövő évi farsang legfényesebb és legsikerültebb táncja. A lady patronesse gr. Dégenfeld Józsefné szül. Szilassy Irma a méltósága lesz a páholy jegyekre már előlehet jegyezni a bála bizottság irodájában N. Péterfia utca 814 sz. alatt.

— **Kissné jutalomjátéka** minden kétséget kizárólag szűfolt ház előtt fog holnap lefolyni, mert az érdeklődés oly rendkívüli, hogy már is igen sok jegy elkel. Nagyban emeli a holnapi előadás érdekességét azon körülmény, hogy a kitűnő dráma szerzője is jelen lesz az előadón. Így a premiere egész fővárosias lesz, sőt bizonyos tekintetben irodalmi eseményt is fog képezni, mert a dráma itt nem oly véggel fog előadni, mint a budapesti nemzeti színház, hanem úgy a mint a szerző a könyvben megírta. — A nemzeti színház drámaírói által ajánlott véget a fővárosi hírlapok elitették, s természetesebbnek, költőibbnek találták, amint azt a könyvben a szerző először megírta. — A szombati a nemz. színház előadás után mondtuk el a mesét, s így majd bővebben megemlékezünk előadás után arról, hogy milyen hatást tett a mű a régi befogadással. A fiatal költő mint örömmel értesülünk még egy pár napig fog városunkban időzni, s így a csütörtöki előadás is megénezi.

— **Csokonai bankett.** Az ünnepély főszereplői az irod. önképző társulat nevesebb tagjai ősi szokás szerint 7 óra tájban barátságos lakomára gyűltek össze a Vilmosvendéglőjében, hol úgy folyt a díkező mint a Tiszában a víz s szinte minden pohárfogásra jutott egy-egy.

— **Milyen lesz a jövő heti időjárás?** A budapesti központi időjelző állomás jóslata

a jövő heti időjárásról a következőleg hangzik: Az időjárás tényezők jelen állásában a jövő hetre ennek elején és vége felé enyhébb, csapadékokkal változó, szeles-bb időt várhatunk, mely a hét közepe táján Csenedesebb, szárazabb és hidegebb lesz.

— **A debreczeni ügyvédi kamara** részéről ezennel közhírré tétetik, hogy 975/1884 sz. végzés szerint az ügyvédek lastromából kitérült Bedó Lajos volt karczagi jelenleg ismeretlen tartózkodása ügyvéd irodája részére gondnokul Molnár János karczagi ügyvéd neveztetett ki.

— **Még egyszer a nyiregyházi választásról.** A „P. N.”-ban arra nézve, hogy miként nyerhetett Nyiregyháza az antizemita képviselő 430 szavazatot a következő érdekes indoklást találjuk: „Az általános többé-kevésbé országsszerte jelentkező tényezők ismeretesebbé, csak a speciális okok felsorolására fogok szorítkozni. A ki közzéadjuk irányadó érzelmet, városi társadalmunk gondolkodásmódját, szellemét ismeri, nem fog elzárkózni annak bevallásától, hogy az antizemita mozgalom megfogalmazására a talajt nagyban előkészítette a megye székelyének városunkba történt áthelyezése. A gentry birtokainak egy része zsidó kézben van s a megyei gentry tagjai, csekély kivétellel mind antizemita. — Az antizemita pártnak itt egy lapja van, az Ébredjünk, mely az antizemitaizmussal szemben erős agitációt fejt ki. Az antizemita választók számarányának megszaporodásához hozzájárult jelentékenyen azon körülmény, hogy a megyei függetlenségi párt közvetlenül a választás előtt itt tartotta meg közgyűlését, melynek célja volt a helybeli 48-as pártban Hüdárnak, az antizemita jelöltnek, hivatkozva a borzolni és a küszöbön álló választás közülembe diadalát előmozdítani. — Erre nézve legesattanóbb bizonyítékul szolgál a gyűlésnek azon határozata, mely szerint a függetlenségi párti Somogyi Gyula, mert a tiszta-eszlámi per tárgyalásakor úgy szóval mint írásban az antizemita ellen sikra szállott, a függetlenségi pártból kirekesztett és anathemával sújtotta. A választás folyamata alatt egy a központból Ónody és Vadnay valamint a vidékről Gal Elek a függetlenségi megyei párt elnöke és Mezős László a legnagyobb tevékenységet fejtették ki jelöltjüknek diadalra juttatásában. Nemesek erkölcsi támogatásban, hanem anyagi segélyben sem volt hiány. Mert a Budapesti szabadelvű programmal fellépett, de megbukott gr. Festetics Pál három ezer fittal járult az alkotmányos kötségek fedezéséhez. Az igazságnak megfelelőleg kell azonban konstatalnom azt is, hogy sok 48-as egyáltalán nem szavazott s hogy a választás teljes rándben ment végbe, mihez nagyon hozzájárult a választási elnöknek tapintatos eljárása.”

— **A váltóhamisítás definíciójához.** Egy a törvények által, mint pazarló gondnokság alá helyezett egyén megkérte egyik barátját, hogy az ő aláírásával fogadjon el helyette egy váltót, illetve írja a váltóra a barátja, a gondnokság alá helyezettnek nevét. A jó barát ezt teljesítette és mikor a váltó lejárt napján nem vitatott be, főjelentést tették ellene. A törvények a jó barátot váltóhamisításban mondta ki bűnösnek a következő okból: a midőn az aláírás eszközölésére adott meghatalmazást harmadik személyek irányában jogerővel nem bír, jogellenesen cselekszik az, ki az aláírás eszközölésére mégis merészkedik, mert ezáltal a sajátkező aláírás, vagy jogerős helyettesítésnek hamis látszatát idéz elő. Az olyan egyén ki érvénytelen megbízás alapján tesz valamit, ép úgy cselekszik, mintha semmi megbízása sem volna. Lehetnek egyének a névvel szemben kívül is, kik jogosítva vannak követelni, hogy az aláírás valódi legyen, s e jog meg van sértve az által, ha az aláírás a jogosság szava alatt eszközöltetik, amennyiben az okmány használata családi cselekedet s hozzájárul. Az érvénytelen aláírás eszközölésére és annak felhasználására tehát a névvel beleegyezésnek is jogellenes cselekmény, ha a névvel beleegyezése jogilag véve általában véve érvénytelen. A törvény nem követeli azt, hogy a hamis aláírás eszközölésénél csak a névvel érdekeljenek jöjjenek tekintetbe, sőt ellenkezőleg a büntető eljárás arra van alapítva, hogy az okmányhamisítás tekintetbe jövő félrevezetés veszélyességére és a közokmányoknak az általános forgalomban való jelentőségére utaljon és ennek folytán vádolt bűnösnek volt kimondandó.

— **Az állattenyésztő közönség figyelmébe.** Az 1885 évi budapesti országos kiállítás egyik főfeladata lévén, hogy hazai állattenyésztésünk fejlődésének jelen állapotát is kellőleg és méltóképen feltüntesse, — a kiállítás Országos Bizottság azon részétől indulva ki, hogy az országos állandó kiállítás tartama alatt rendezendő nemzetközi időleges állattenyésztés különböző csoportjaiban való részvételre a hazai állattenyésztő közönségnek elegendő időt és alkalmat szolgáltatasson: a hízott szarvasmarha és juhkiállítások bejelentési határidejét — 1884 évi december hó végéig, — a tenyésztő-szarvasmarha és lókiállítások bejelentési határidejét pedig 1885 évi február hó végéig meghosszabbítottuk. Mely körülményt azon megjegyzéssel hozzuk az állattenyésztő közönség tudomására, hogy az állattenyésztők bármely nemek bejelentésére szükséges bejelentő ívek kiállítás irodáinkban (kereskedelmi és iparkamara házában, hatvan utca) és a vidéken a kerületünkhez tartozó sz. somlyói, zilahi,

nyiregyházi, beregzsázi, munkácsi, m. sz. geti, szatmári, n. bányai, a. királyi, n. szőlősi helybizottságoknál ingyen és minden díj nélkül kaphatók, hol egyzorszint a bejelentések is el fogadtatnak és felterjesztetnek (Debreczen, 1884. november hó 30-án) A debreczeni-kerületi kiállítási bizottság.

— **A csángók és az állam.** Az „Alföld” írja: Ama nyomorok enyhítése érdekében, melyben a Gyorkóra teleptett százhuszonhat csángó-család küzd, nemcsak a társadalom teszi meg a magáét, de az illetékes hatóságok is. Ugy értesülünk ugyanis, hogy még a múlt hetekben meg lett tve illetékes oldalról: a politikai hatóság részéről a felterjesztés az iránt, hogy a gyorkói csángók a téli időn keresztül az állam részéről segély ellátást nyerjenek. Ez ellátás decz. 1-jétől márczius elsőjéig naponta és fejétként öt krajczárból állana, a mi nem sok ugyan, — de mégis enyhítene a szegény emberek szükségét annyira, — hogy a társadalmi mozgalom által eredményező összeggel együtt valahogy megjelenjenek tavaszig, a munka-idejüket kezdéig. A derék aradiak élénk részvétellel viseltetnek a csángók sorsa iránt, a törvényhatóság kezdeményezésére gyűjtések folynak, segélybizottság alakul s közeljövőben játékonczélú hangverseny fog rendeztetni.

— **Olvasóink szíves figyelmét** lapunk mai számában megjelenti M. Stein Hamburg és Valentin & Comp. Hamburg pénzsorsolási hirdetésére felhívjuk, melyek minden kétély kizárásával csak a közönség érdekét tartva szem előtt, mindenkinek alkalmat nyújtanak csekély betéttel szerencsét próbálhatni.

— **A magyarok Amerikában.** A kitűnően szerkesztett „Amerikai Nemzetőr”-ből vesszük át a következő híreket Amerikában lakó testvéreinkről: A newyorki magyar egyesület mostanában minden vasárnap rendez felolvasó estélyt tart. Legutóbb Ouskay tartott felolvasást, melynek végzetével az ifjúság vidám esádráskerekedett. Az egyeletnek különben e hó 22-én nagyobbszerű táncestélye is volt a Germania Assembly termeiben. A „Rudolf” betegsegélyező egyesületben e hó 18-án Weltner Béla tartott magyar nyelven felolvasást, e hó 25-ére pedig Küzdő Győző fiatal hegedű művész hirdető hangversenyt. — Az amerikai magyarok összetartását határozottan fogja előmozdítani az, amin most dolgoznak, hogy a politikai tere is egy nagy szervezett csoportot alkossanak. E célra id bizottság alakult, melynek élén Somsey Károly áll. — Legújabbban „Amerikai magyar naptár” jelent meg, melyet 50 centért árulnak. A naptár 100 oldalt tartalmaz, magyar és német nyelvű naptári részen kívül mindkét nyelven kisebb elbeszéléseket közöl. E mulattató részen kívül több hasznos tudnivalót foglal magában, u. m. az osztrák-magyar birodalom amerikai consulatusainak névsorát, lakjegyzékét; hogyan szerzhető meg a polgárjog; a honosítási törvényt; postaszabályzatot, pénzláb ismertetést stb.

— **Különösen figyelmeltetjük** t. olvasóinkat lapunk mai számának hirdetsi rovatában közölt Kaufmann & Simon urak hírdetésére. Ebben oly szép eredményű eredeti sorsjegyekről van szó, melyek megérdemlik, hogy vidékünkön is minél többen vegyenek részt a sorsolásban. Ezen vállalatokban teljes állami bizottságok nyújthatják, de különben említett cég is ismeretes már számos nyermény kifizetés alkalmával követett pontos igazságság eljárásáról.

18. **Egy megindító köszönőlevél** Budapest, június 24. Tisztelt uram! A mindenható Ur Isten ezerszeresen fizesse mind azt a jót, amit ön velem tett! Erős szívdobogásom, szédülésem, gyomorgöröcsöm mind elült. A jobb időkben Tischer tanár husz évig volt háziorvosom, de nem segíthetett rajtam, — azt pedig a mind-ahátó Isten küldte hozzám, — ezért egész lelkemből buzgókodni fogok, hogy az ön nagybecsű labdacseit ajánljam mindenkinek; a mai időben úgy is igen sok a nyegleség, annyira, hogy az emberek már nem hisznek másnak, csak ha magok megpróbálják. Ha módomban volna, újságba tételném a nevem alatt. De én szegény s az egész világtól, midéntől elhagyott asszony vagyok, csakis egy vigasztalót küldtöt a Mindenható Isten, az ön svájci labdacseit, melyek szenvedésimről megváltottak. Csokolom kezeit számtalanszor, s háláson köszönöm mindazt a jót, a mit velem tett, s a mit csak inádságommal jutalmazhatok meg. Alázatos, hálás szolgálója, özvegy Mihalovisch Anna. Szegények háza, ajtószám 100.

Brandt R. gyógyszerész svájci labdaccai dobozokait 70 krajval minden magyarországi gyógyszerertárakban kaphatók. Gondosan meg kell nézni, hogy minden dobozon rajta van-e a felér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névalírása.

Sertesvásár.
A sertéskereskedelmi esernök jelentése
— nov. 29.

Az üzlet szilárd Magyar urasági öreg nehéz 45.50—46.50, fiatal nehéz 47.50—48.—, közép 48.—48.50, könnyű ———. Szedett nehéz 46.—47., közép 45.—46.—, könnyű 44.—46.—. Romániai bakonyi nehéz ———. átmeneti, közép ———. bakonyi könnyű ———. átmeneti, eredeti nehéz ———. átmeneti, közép

——, átmeneti. Szerbiai nehéz ———. átmeneti, közép ———. átmeneti, könnyű ———. átmeneti. Hízó 1 éves elősúlyban 4 % levonással 30.—34 2 éves 32.—36. öreg ———. Az árak hízott sertésekénél páronként 45 kilós és 4% százalékos levonással kilogrammonként értendők. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmenetiek adattak el, vevőknek páronként 3 arany an várn fejében megtérítetnek.

Legújabb.
(„Debreczeni Ellenőr” eredeti távirata.)

Budapest decz. 2. A képviselőház bíráló bizottsága **Högyes Károly** h. szoboszlai orsz. képviselő választását igazolta.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.
Bélet szünet.
Kissné Hegyessy Mária jutalomjátékául, Szerda, december 3-án adatik:

Egy asszony története
Eredeti dráma 4 felvon.
Írta: Mérey Horváth Károly.

VASUT.

Debreczenből indul:	
N. Váradi-B. pest felé	d. e. 12 ó. 07 p.
" "	este 8 ó. 50 p.
Szatmár felé	d. e. 4 ó. 32 p.
" "	d. u. 3 ó. 49 p.
Kassa felé	d. u. 9 ó. 45 p.
" "	d. u. 3 ó. 35 p.
Nánás felé:	m. á. v. d. u. 3 ó. 34 p.
" vásártér	d. u. 3 ó. 46 p.
Debreczenbe érkezik:	
Budapestről	érk. éjjel 3 ó. 45 p.
" "	d. u. 3 ó. 19 p.
Szatmárról	d. e. 11 ó. 47 p.
" "	este 8 ó. 30 p.
Kassáról	d. e. 11 ó. 15 p.
" "	este 6 ó. 50 p.
Nyiregyházáról	éjjel 11 ó. 39 p.
Nánásról:	Debr. vásártér d. e. 9 ó. 2 p.
" "	m. á. v. d. e. 9 ó. 12

Érdeklős szerkesztő és kiadó lapunkéjados **Vartesi Arnold.**
Főosztályunk: Károlyi Vilmos.

Nyílt-tér.

Nagy turini kiállítási sorsolás.
Húza: 1884. december 31. és következő napjain.

6002 nyermény értéke egy millió franc.
5 fődíj
mint késznyermény: 300,000, 100,000, 3 á 50,000, továbbá 3 nyermény á 20,000, 3 á 10,000, 60 5000—1000 franc és 5931 nyermény 243,000 franc értékben, valamennyi arany és ezüst stb.

Hivatalos húzási lapstrom német nyelven is megjelenik.

10 darab kapható
Sorsjegyek á 75 kr postaszállítás beleértve 7 firtért.

E. Calmann
Hamburg, Neuraß 92. banküzletében.

Maria-celli gyomor-cseppek;
jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmait ellen.

es felláthatatlan az étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rossz szaga lehellet, szelek, savanyu felbűfögés, köhika, gyomorhurut, gyomorgégés, hangyakepződés, túlságos nyálkakepződés, sárgaság, undor és hányás előfájás (ha a gyomorbul ered, gyomorgöröcs, székszorulat, a gyomornak túlterheltsége étel és ital által, gúszta, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen. —

Egy üvegese ára használati utasítással együtt 35 kr.
Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Gólló Nándor, Tamásy gyógyszerész uraknál, Kun-Szt. Márton Batha Zoltán gyógyszerertárban, valamint az osztr.-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerertárban és kereskedésben.
Központi szétküldési raktár nagyban és kis mennyiségben.
Brady Károly.
„Az üvegcséhez” címzett gyógyszerertárban Kremsierchen, Morvaországban.

27. B m.
1884.

Árverési hírdelmény.

Moskovitz Adolf hadházi lakosnak Grünfeld Ignác és fiai miskolczi bor nagykereskedő cég részére állítólag eladott 600 hectoliter bornak az 1875. évi XXXVII. t. cz. 347. 352 §-ai alapján nyilvános árverésen leendő elárvereztetése a h-büszörményi kir. járásbírósnak 1875/1884. P. sz. végzésével felrendel-tetvén.

Alulírott kir. közjegyző miatt kiküldött árverési határnapul f. évi december hó 15. napjának d. e. 10 óráját Hadház városában Moskovitz Adolf lakásán tűzöm ki s a venni szándékozótakat ezen-nel meghívom.

Árverési feltételek.

1. Kikiáltási ár az 1884. évi terméskől eladásra kijelölt 600 hectoliter kerti borra nézve hectoliterenként 7 frt-jával 4200 frt; az első árverésen a ki-írott bormennyiség azonban becsáron alul is eladatik.

2. Bántpénz 1200 frt, melyet vevő kiküldött kezeihez készpénzben vagy óvadékképes papírban letenni tartozik.

3. A vételár három egyenlő rész-letekben és pedig egy harmadrész f. évi december 21-én; egy harmadrész 1885 évi január 1-ső napján, egy harmadrész ugyanazon évi február 1-ső napján 6% tól esedékes kamataival, hadházi lakos Veszprémi István ügyvéd ur kezeihez fizetendő.

4. A bántpénz egyenlő egyharmad részekben a tett fizetéseknél betudatik.

5. A bor vevőnek saját edényében lehozva adatik át a fizetési napokon a tett fizetések arányában; s a szállítást a hadházi vasút állomásánál, eladó által betudás nélkül fog eszközölni.

6. Ha a vevő a kitett határidőkben fizetési kötelezettségének eleget nem tenne bántpénzének elvesztése mellett vevő költségére és veszélyére a még el nem szállított bor mennyiségre új árverés fog tartatni.

Kelt H. Büszörményben, 1884 évi november 26-án.

Galány Lajos
kir. közjegyző h. megbízott.

A LEGJOBB CZIGARETTA-PAPÍR

LE HOUBLON

francia gyártmány.
Cawley és Henry-től Párizsban.
Utánasóktól mindenki óvatik.

A cigarettapapír csak akkor valódi, ha minden egyes papírral **LE HOUBLON** bélyeggel és mindenik boríték az államtól való védjegygel és aláírással el van látva.

Nyujtsuk a szerencsének jobbunkat!

500 000 márka főnyereményt ígér ked-vező esetben a leg-
jobb hamburgi nagy pénz-sorsjáték, mely a
magas kormány által jóvá hagyott s biz-
tosított.

Ezen újabb játék tervezet előnyös be-
rendezése abban áll, hogy rövid pár hó le-
folyása alatt 7 sorsolásban 100.000 sorsjegy
közül 50.500 nyereménynek kell bizni
történni, ezek között vannak főnyeremények
összesen 500.000 r. márka, illetőleg

1 nyercem. 4 m. 30.000	26 nyercem. 4 m. 10.000
1 nyercem. 4 m. 20.000	36 nyercem. 4 m. 5.000
2 nyercem. 4 m. 100.000	106 nyercem. 4 m. 3.000
1 nyercem. 4 m. 90.000	253 nyercem. 4 m. 2.000
1 nyercem. 4 m. 80.000	6 nyercem. 4 m. 1.500
2 nyercem. 4 m. 70.000	515 nyercem. 4 m. 1.000
1 nyercem. 4 m. 60.000	1036 nyercem. 4 m. 500
2 nyercem. 4 m. 50.000	29020 nyercem. 4 m. 145
1 nyercem. 4 m. 30.000	összesen 19463 nyeremény
5 nyercem. 4 m. 20.000	4 m. 200, 150, 124, 100,
3 nyercem. 4 m. 15.000	94, 67, 40, 20.

Ezen nyereményekből az első osztályban 4000 sorsolhatk
31 107.000 m. összegben. — Az I. oszt. főnyeremény 500.000 m.
össz. s a 2-ikben 60.000, a 3-ikben 70.000, a 4-ikben 80.000, az
5-ikben 90.000, a 6-ikben 100.000, a 7-ikben azonban esetleg 500.000
illetőleg 200.000, 200.000 stb. márka emelkedik. — A nyeremény-
húzókat természetesen hivatalosan vannak megválasztva. — Ezen
nyer. az állam által biztosított pénz-sorsjáték legkedvezőbb nyere-
ményhúzója

már folyó évi december 10. és 11. lesz és
1 egész eredeti sorsjegy csak 3.50 frt o. é.
1 fél " " " 1.75 frt o. é.
1 negyed " " " 90 kr. o. é.

Mindeneműl megbízások, a pénz beküldése,
postautóli fizetés vagy az összeg utánavétele mellett
rögtön a legközelebbi sorsoláshoz, mindenki az
állam czímével ellátott eredeti sorsjegyet tölteni
saját kezeihez kell.

A megrendelésekhez a szükséges hivatalos ter-
vezetek ingyen mellékeltenek, melyekből egy a nyere-
mények beosztása az illető osztályokra, mint szin-
tén az illető betétek is megábrátók és minden huz-
zás után éreket felénknek felhívás nélkül megküld-
jük a hivatalos huzási lajstromot. Kiváratra a hiva-
latos tervet előre megküldjük — megtekintés végett
— bérmentve, és készek vagyunk nem tetsző eset-
ben a sorsjegyet az összeg visszatérítése mellett huzás
előtt visszavenni.

A nyeremények kifizetése természetesen pontosan
állami garancia mellett történik.
Csoporthozunk mindig a szerencse kedveltje
vált, és éreket felénknek gyakran a legnagyobb
nyereményeket fizetik ki, többek között 250.000,
100.000, 80.000, 60.000, 40.000 stb. márkaival.

Egy ily, a legszelvidebb, aipra írtotett vállá-
latnál előreláthatólag mindenféle a felénknek rész-
vétre lehet bizon számítani a kérjük emélfogva,
hogy minden megrendelést teljesíthessünk, a meg-
rendeléseket minél előbb egyenesen hozzánk be-
küldeni.

Kaufmann és Simon bank- és váltóüzlete
Hamburgban.

U. I. Ezenmel köszönetünket nyilvánítjuk az
eddig megajándékozott bizalomra, és kérjük emé-
lyabb nagyszerű kiltárat sors-húzóra hoeses figye-
lőket. A PENTEBBÉK.

Nincs többé fogfájás,

legyha használja a
Fog-elixír
a tiszteletre méltó Benediktinus atyák.
készítménye a Soutaci apátságban;
a mely szor 1373-ban találtatott fel, Boursaud Péter prior által
és a mely később Maguelonne prior ur által lényegesen tökéle-
selbitetett.

Ez utólrhetetlen szer a fogak tisztításához és konzerválásához
— a foglús erősítéséhez és megemmisíti a borkövet, megújja a
fogakat az elromlásától.

A lehellet rossz szagának elűzésére minden másféle fogyi né-
latélmásból az Elixir. Ép ezért minden magas rangú körökben az
egész világszerte használtatik

Füügynökség: **Bordeauxban Franciaország Seguin, 3 rue Huguerie.**
Debreczenben: Szepessy és Kerekes dísmű, Schwarcz M. Benő
és Rott S. Frn divat-tervezőkben.

Dr. Schmidt hrasves tyukszem-balzsama

sok évtized óta használtatik a tyukszemek
teljes és fájdalom nélküli eltávolítására.

A hatás rendkívüli, a nagyiban több-
szöri használat után minden további műlet
nélkül elenyéscznek.

Ára 1 doboznak 15 fastrommal és egy
szarúszóval, melylyel a tyukszemet ki lehet
húzni

23 kr o. é.

Dr. Behr ideg-kivonata

gyógyfűvekkel saját rendszer szerint üze-
sálva, a mely sok év óta ideggyógyászok,
nőgyógyászok, isias, hát és gerincz fájásnak,
nyavalyadés, elgyengülés, köszvény és
mindennemű rheuma ellen nagy sikerrel
használtatik. Továbbá használtatik Dr. Behr
idegkivonata izom merevségűel, csukló és
ízümrheumánál, felfjás és fülzúgásnál. A
Dr. Behr-féle idegkivonatot különleg használ-
tatik. Egy üveges áru használati utasítással
70 kr.

NB. Ezen preparátum vételénél a t. közönség különösen Bittner gyártmányt
kérjen és csak azokat használja, melyek a teljes címet: **„Julius Bittners
Apothek in Gloggnitz“** viselik, és minden más készítményt mint igaztalan utazást viz-
szantasiáni szíve kedétek.

Főszállító-paktár: **Gloggnitz, Alsó-Ausztria Bittner Gyula** gyógyszerárban.

Továbbá Dr. Schmidt tyukszem-balzsama és Dr. Behr ideg-kivonata kapható: Deb-
reczenben Gött Nándor gyógyszerárban és a legtöbb gyógyszerárban Magyarországon.

NAGY PÉNZ-SORSOLÁS.

Ezen legújabb, nagy Hamburg állam magas kormánya által
megedélyezett és az összes államvagyonnal garantizott pénzsorsolás
100.000 sorsjegyet tartalmaz, melyekből 50.500 sorsjegy,
lehát több mint a fele az ide előtti jegyzett nyereményekkel lét osz-
tályban folytatódólagosan sorsolás alá kerülnek. A sorsolás alá
hozasított összes vagyon

500,000 márka

mint a legjobb nyere-
ményt, nyujtja a leggy-
szerebb esetben Ham-
burg állam által garantizott
pénz-sorsolása, illetve:

1 díjny. 4 m. 300000
1 nyercem. 4 m. 200000
2 nyercem. 4 m. 100000
1 nyercem. 4 m. 90000
1 nyercem. 4 m. 80000
2 nyercem. 4 m. 70000
1 nyercem. 4 m. 60000
2 nyercem. 4 m. 50000
1 nyercem. 4 m. 30000
5 nyercem. 4 m. 20000
3 nyercem. 4 m. 15000
26 nyercem. 4 m. 10000
56 nyercem. 4 m. 5000
106 nyercem. 4 m. 3000
253 nyercem. 4 m. 2000
6 nyercem. 4 m. 1500
515 nyercem. 4 m. 1000
1636 nyercem. 4 m. 500
29020 nyercem. 4 m. 145
19463 nyercem. 4 m. 200, 150, 124, 100, 94, 67, 40, 20

Az első osztály főnyereménye 50.000 márka, emelkedik a második
osztályban 60.000 márka, a harmadik 70.000, a negyedik 80.000, az
ötödik 90.000, hatodik 100.000, a hetedik esetleg 500.000, de minden-
estre 300.000, 200.000 márka stb. stb.

Ezen pénzsorsolás eredeti sorsjegyeinek eladására az alórt két
kereskedelmi cég lett megbízva a kértnek mindazok, kik az eredeti
sorsjegyek megvásárlásánál részt venni szándékoznak, hogy megrendel-
éseiket közvetlenül is e cégekhez küldjék.

A tisztelt megrendelők kéretnek, hogy a megfélélt sorsjegyeket
szór. m. papírpénzben, vagy levéltárcsában küldjék. A pénz postautó-
lyonnyal is lehet küldni, vagy kiváratra postautólevéllel is küldenek
sorsjegyek.

Az első osztály nyereményhúzóhoz mely decz. 10. és 11-én lesz
1 egész eredeti sorsjegy csak 3.50 frt o. ért.
1 fél " " " 1.75 frt o. ért.
1 negyed " " " 90 kr o. ért.

Mindenki az államczímerevel ellátott eredeti sorsjegyet kap és
együttal a hivatalos sorsolási tervet, melyből minden huzás nyeremény-
beosztás, a huzás napja, és a különböző osztályok betéti megábratás,
a huzás után azonnal a megrendelő a hivatalos, az állam czímerevel ellá-
tott nyeremény-lajstromot kapja, mely pontosan a nyereményeket illető-
leg a kihúzott számokat tartalmazza.

A nyeremények kifizetése természetesen és pontosan államgaranciával
megrendelő nem volna megelégedve a sorsolási tervvel, akkor készpénz
huzás előtt és visszatérítjük az összeget, kiváratra előre is beküldjük
ingyen a sorsolási tervet be-
tekintés végett.

Mintán ezen új nyereményhúzóhoz számos megrendelést várhatunk és
hog ezek pontosan teljesíthetők legyenek, kérjük a megrendeléseket lehető legkorábban
mindenesetre azonban

1884. december 10-ike
előtt, az alórt főszorsolási r o d á k e g y i k é h e z közvetlenül elküldeni.

M. Stein | Valentin & Co.

Steinweg 5 | Känigstrasse 36—38
Hamburg. | Hamburg.

Mindenki náunk abban az előnyben részesül, hogy a sorsjegyeket közvet-
lenül és mind a következő mellőzésével vásárolja, emélfogva nemcsak a hivatalos
nyeremény-lajstromot kapja a lehető legrövidbb idő alatt felosztás nélkül, hanem
az eredeti sorsjegyeket és a természetesen megábratott arban minden felülfizetés nélkül.
Az I. oszt. nyereményhúzás hivatalosan f. é. d. e. 10 és 11-re van megábratva.

Legszébb ünnepi ajándék felette díszes kiállításban.

Stampfel K. pozsonyi magy. kir. udvari és akad. könyvtáros kiadásában
megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Magyar Helikon.

Magyar Helikon, jeles férfiak életrajza. 4 kötet. A r-
füzve 8 ft, csinos vászonkötésben arany
nyomással 12 ft. A „Magyar Helikon“ 40 füzet-
ben is megjelent és tartalmaz a következő életrajzokat: Toldy F., Vörösmarty M., Dugonics A.,
Kölcsy F., Petöfi S., Virág B., Bajza J., Kazinczy F., Garay J., Csokonai M., Tompa M., Gróf Zrínyi
M., Kisfaludy S., Báró Jölla M., Kistaludy K., Báró Balassa B., Anyos P., Czuczor P., Arany J., Ka-
tona J., Horváth I., Madách I., Tóth K., Báró Kunczy Zs., Bessenyi Gy., Berzeanyi D., Gróf Széche-
nyi L., Kemény J., Boesky I., Deák F., Báthory I., Pázmány P.

Magyar Pantheon.

A magyar történelem, művészet és irodalom 150 kima-
gasztó alakja, képekben s rövid életrajzokban feltüntetve.
XVI és 152 lap. S-r. 1884. Ára füzve 2 frt — díszes vá-
zonkötésben aranyomással 3 frt — ugyanaz népszerű
szébb kiadás ára füzve 60 kr. — díszes vászonkötésben aranyomással 1 ft 50 kr. — a S-r. kiadás
füzetes kiadásban is megjelent (10 füzetben) egy füzetnek ára 20 kr.

Tölkedezések könyve

Az ország és népmese terén tett legnevezetesebb fölfé-
dezők könyve. Irtá Thomas L. — Pesus Gy. Mintegy
260 a szöveg közzé nyomott képpel. 2 kötet S-r. 1884.
Ára füzve 4 frt, kötve 5 ft 50 kr.

Thaly Kálmán:

H. Rákóczi Ferencz fejedelem ifjúsága 1676—1701.
Történelmi tanulmány, eredeti források s más egykoru
főjegyzések nyomán. Három kézzel. — Ára füzve
2 ft 20 kr. Diszkötésben 3 ft 20 kr.

Ballagi Mór:

A magyar nyelv teljes szótára,
melyben az egyes szók különböző értelmének körülírás általi
szabatos meghatározásán kívül különös figyelem van fordítva
azoknak szójárás, közmondási, irodalmi stb. használatára
valamint a szaktudományi és ipari műszókra is. Nélkü-
lözhetetlen segédkönyv minden rajta és rendű magyar em-
ber számára. Két kötet vászonkötésben. Ára 6 ft. (Stampfel
K. könyvkeresked. bizománya.)